

Co-funded by
the European Union

EuroCivic Lab

**Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας
και την ιθαγένεια μέσω
των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), του
κοινωνικού ακτιβισμού και
μεθοδολογία των ζωντανών εργαστηρίων**

WP3

**Εκπαιδευτικό υλικό για Μαθητές του
EuroCivic**

Ενότητα 1

Ποιοι είναι οι πολίτες της ΕΕ;

Το έργο EuroCivic Lab: Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ιθαγένειας μέσω των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), του κοινωνικού ακτιβισμού και της μεθοδολογίας Living Lab στην σχολική εκπαίδευση

2024-1-HU01-KA220-SCH-000251467

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανakλούν απαραίτητα αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Εθνικού Οργανισμού Erasmus+ ŠMPF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο διαχειριστικός φορέας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Άδεια Creative Commons

CC BY-NC 4.0

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

Η άδεια αυτή απαιτεί από τους επαναχρησιμοποιούντες να αναφέρουν τον δημιουργό. Επιτρέπει στους επαναχρησιμοποιούντες να διανέμουν, να αναμειγνύουν, να προσαρμόζουν και να αξιοποιούν το υλικό σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή, αποκλειστικά για μη εμπορικούς σκοπούς.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συγγραφείς	Συνεργάτης του έργου
Αγγελική Χατζεφραιμίδου	Εργαστήριο Έρευνας για τη Διακυβέρνηση των Μέσων Ενημέρωσης και τις Βιομηχανίες, Τμήμα Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο της Βιέννης
Γρηγόριος Αρκουμάνης	Ερευνητικό Εργαστήριο Διακυβέρνησης και Βιομηχανιών των Μέσων Ενημέρωσης, Τμήμα Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο της Βιέννης
Καθαρίνα Σαρίκακη	Ερευνητικό Εργαστήριο Διακυβέρνησης και Βιομηχανιών των Μέσων Ενημέρωσης, Τμήμα Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο της Βιέννης

Εταίροι του έργου

universität
wien

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	6
1.1 Σχέση με το πλαίσιο της ΕΕ και το παγκόσμιο πλαίσιο	7
1.2 Μαθησιακοί στόχοι	8
2. Ποιες προκλήσεις οδήγησαν στη δημιουργία της ΕΕ;	9
3. Τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ	12
1. Ευρωσκεπτικισμός: το Brexit και η διάβρωση της εμπιστοσύνης	12
2. Η Ευρώπη ως διαχειριστής κρίσεων: δημοσιονομική διχόνοια και οικονομικές πιέσεις	14
3. Η Ευρώπη ως ειρηνευτικό εγχείρημα: Η επιστροφή των ένοπλων συγκρούσεων	17
4. Μετανάστευση και πόλεμος	18
5. Κλιματική αλλαγή και πράσινη μετάβαση	23
6. Ψηφιακό και τεχνολογικό χάσμα	28
4. Ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δημοκρατία, συμμετοχή και κράτος δικαίου	31
5. Δράσεις και συμμετοχή των νέων	33
Γλωσσάριο	36
Δραστηριότητες της ενότητας	38
Δραστηριότητα 1	38
Δραστηριότητα 2	42
Δραστηριότητα 4	49
Δραστηριότητα 5	52
Δραστηριότητα 6	55

Εταίροι του έργου

Σχέδια μαθήματος	58
Σχέδιο μαθήματος 1	58
Σχέδιο μαθήματος 2	62
Σχόλια για την ενότητα	68
Αναφορές	70

Εταίροι του έργου

universität
wien

1. Εισαγωγή

Αγαπητοί μαθητές,

Ο 21ος αιώνας χαρακτηρίζεται από ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία, την οικονομία και την κοινωνία. Το παρόν εγχειρίδιο επικεντρώνεται σε ορισμένες από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), όπως η χρηματοπιστωτική κρίση, η κλιματική αλλαγή και η μετανάστευση. Επιπλέον, διερευνά νέες προκλήσεις, όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) και η ενεργειακή κρίση.

Το υλικό αυτού του εγχειριδίου αποτελεί μια εισαγωγή σε αυτούς τους βασικούς τομείς. Στόχος του είναι επίσης να συζητήσει τη συμμετοχή των νέων και τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι φοιτητές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Το ερώτημα σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ είναι σημαντικό, διότι οι πολίτες που είναι καλά ενημερωμένοι μπορούν να κάνουν καλύτερες επιλογές. Θα έχετε την ευκαιρία να μάθετε μερικούς από τους τρόπους με τους οποίους μπορείτε να συμμετάσχετε στην αντιμετώπιση των δημόσιων προκλήσεων σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και ακόμη και παγκόσμιο επίπεδο.

Στόχος είναι να κατανοήσετε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η δημοκρατία, ώστε να μπορέσετε να αναλάβετε δράση, ξεκινώντας από το σχολείο σας και εξελισσόμενοι ως πολίτες της ΕΕ.

Οι προκλήσεις που παρουσιάζονται είναι:

ευρωσκεπτικισμός, οικονομική κρίση, πόλεμος και μετανάστευση, κλιματική αλλαγή και πράσινη μετάβαση, καθώς και προκλήσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και τις ανισότητες.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Αυτές **δεν** είναι οι μόνες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Ωστόσο, πρόκειται για σημαντικά ζητήματα που αφορούν όλους τους ανθρώπους στην ΕΕ και τα οποία πρέπει να γνωρίζουν όλοι οι πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών. Ως νέοι, μπορείτε να διαδραματίσετε σημαντικό ρόλο και να αναλάβετε δράση για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων!

1.1 Σχέση με την ΕΕ και το παγκόσμιο πλαίσιο

Πριν συζητήσουμε τις προκλήσεις της ΕΕ, είναι σημαντικό οι αναγνώστες να κατανοήσουν ότι αυτές οι προκλήσεις **δεν αφορούν μόνο την ΕΕ, αλλά είναι παγκόσμιες**.

Επιπλέον, τα κράτη-μέλη που απαρτίζουν την ΕΕ είναι και τα ίδια μέλη διεθνών οργανισμών, όχι μόνο για να ενισχύσουν την πολιτική και οικονομική τους θέση, αλλά και για να συνεργαστούν με άλλες χώρες.

Τέτοιοι διεθνείς οργανισμοί είναι:

- ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ([ΟΟΣΑ](#))
- ο Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου ([NATO](#))
- ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών ([ΟΗΕ](#))

Επιπλέον, υπάρχουν περιφερειακές συνεργασίες:

- η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ([SEEC](#))
- η Κεντροευρωπαϊκή Πρωτοβουλία ([CEI](#))
- η Ομάδα του Βίσεγκραντ ή Βίσεγκραντ Τέσσερα ([V4](#)) της Κεντρικής Ευρώπης: η Ουγγαρία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Πολωνία και η Σλοβακία έχουν μια πολιτιστική και πολιτική συμμαχία.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- η Βρετανική Κοινοπολιτεία ([The Commonwealth](#)): ο οργανισμός αυτός αποτελείται από 56 κράτη μέλη, όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Νέα Ζηλανδία, η Ινδία, η Νότια Αφρική και η Κύπρος.

Η συμμετοχή των περισσότερων κρατών μελών της ΕΕ σε άλλους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς δείχνει πόσο πολύπλοκες είναι οι διεθνείς σχέσεις. Η ΕΕ συνδέεται με άλλους παγκόσμιους παράγοντες σε μια παγκόσμια κοινότητα.

Μην ξεχνάτε: Οι κρίσεις και οι προκλήσεις μπορεί να ασκήσουν πίεση στους πόρους ή να δοκιμάσουν τα πολιτικά συστήματα. Ωστόσο, οι προκλήσεις μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες για θετική αλλαγή και βελτίωση!

1.2 Μαθησιακοί στόχοι

Το παρόν εγχειρίδιο εξετάζει τις προκλήσεις της ΕΕ. Μετά τη μελέτη του εγχειριδίου, οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να προσδιορίζουν τις βασικές προκλήσεις της ΕΕ.
- Να κατανοούν ορισμένες από τις αιτίες αυτών των προκλήσεων.
- Να γνωρίσουν περιπτώσεις και παραδείγματα αυτών των προκλήσεων της ΕΕ στο σχολείο και στην περιοχή τους.
- Να προσδιορίσουν πιθανές πρακτικές δράσεις για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων στην καθημερινή ζωή.
- Να συζητούν κριτικά τρόπους αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων.
- Να ενθαρρύνετε την κριτική σκέψη σε συζητήσεις και την επίλυση πραγματικών προβλημάτων σε σχολικά έργα.

1.3 Μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας

Μέχρι το τέλος αυτού του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

Εταίροι του έργου

universität
wien

1. Να αναφέρουν τις κύριες ευρωπαϊκές προκλήσεις.
2. Να περιγράψουν τις βασικές πληροφορίες σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ.
3. Να αναφέρουν τρόπους πρακτικών λύσεων για τις προκλήσεις της ΕΕ.
4. Να αναφέρουν τρόπους ενεργού συμμετοχής των φοιτητών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΕΕ.
5. Να παρουσιάζουν περιφερειακά παραδείγματα ευρύτερων προκλήσεων της ΕΕ.
6. Συζητήστε κριτικά τις ευρύτερες προκλήσεις της ΕΕ και τον ρόλο των νέων.
7. Σχεδιάστε πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία των μαθητών σε σχέση με τις προκλήσεις της ΕΕ.

2. Ποιες προκλήσεις οδήγησαν στη δημιουργία της ΕΕ;

Η ΕΕ δημιουργήθηκε ως λύση στις προκλήσεις που έπρεπε να αντιμετωπίσουν τα κράτη μέλη και, ειδικότερα, με σκοπό τη δημιουργία μακροχρόνιας ειρήνης στην Ευρώπη. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος προκάλεσαν καταστροφή και διαίρεση μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος έδειξε πόσο βίαιες και καταστροφικές συνέπειες έχουν οι συγκρούσεις και οι διακρίσεις στη ζωή των ανθρώπων και πόσο επικίνδυνο είναι όταν μια κυβέρνηση δεν προστατεύει, αλλά βλάπτει τους πολίτες της.

Μετά την καταστροφή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τα κράτη της Ευρώπης αντιμετώπιζαν δύο κεντρικά ερωτήματα:

1. Με ποιους τρόπους μπορεί η Ευρώπη να ξαναχτιστεί;
2. Με ποιους τρόπους μπορεί η Ευρώπη να αποτρέψει την επανάληψη πολέμου και καταστροφής στο μέλλον;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Οι ευρωπαϊκές χώρες αναγνώρισαν ότι ένα μέλλον με ειρήνη και ασφάλεια για όλους μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν συνεργαστούν. Αυτός ήταν ένας συλλογικός στόχος.

Με αυτό το πνεύμα, έξι χώρες, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες, ξεκίνησαν ένα κοινό οικονομικό εγχείρημα.

- Το 1951, ίδρυσαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, συγκεντρώνοντας βασικούς τομείς για την οικονομική ανάπτυξη: το σχέδιο αυτό αποσκοπούσε να αποτελέσει μια συμφωνία μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών για την οικονομική ειρήνη.
- Μεταξύ άλλων συνθηκών, η **Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας του 1957** ενίσχυσε τη συμμαχία τους.

Μετά τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το επίκεντρο άλλαξε: οι άνθρωποι δεν ήταν πλέον μόνο πολίτες που υποστηρίζουν την οικονομία και την κοινή αγορά, αλλά άρχισαν να είναι πολίτες με δικαιώματα.

- Το 1986, η ΕΕ **ενέκρινε την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη**. Οι χώρες της ΕΕ άρχισαν να συνεργάζονται όχι μόνο για οικονομικούς στόχους, αλλά και σε νέους τομείς: κοινωνικά ζητήματα, τεχνολογία, προστασία του περιβάλλοντος.

Στόχος τους ήταν να οικοδομήσουν μια πιο ενωμένη και δημοκρατική Ευρώπη, η οποία θα εξασφάλιζε ειρήνη και σταθερότητα για όλους τους Ευρωπαίους.

Σήμερα η ΕΕ αριθμεί 27 χώρες και 24 επίσημες γλώσσες. Αποτελεί πολιτικό παράγοντα, ο οποίος προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα και εργάζεται για την εξεύρεση λύσεων σε παγκόσμιες προκλήσεις.

Εταίροι του έργου

universität
wien

3. Τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργήθηκε ως ένα εγχείρημα συνεργασίας, ειρήνης, δημοκρατίας και κοινής ευημερίας. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, έχει αντιμετωπίσει μια σειρά από σύνθετες προκλήσεις που έχουν δοκιμάσει τόσο τα θεσμικά της όργανα όσο και την εμπιστοσύνη των πολιτών της. Οι οικονομικές κρίσεις, η αύξηση του ευρωσκεπτικισμού, οι μεταναστευτικές πιέσεις, οι ένοπλες συγκρούσεις, η γεωπολιτική αστάθεια και οι συζητήσεις σχετικά με την αλληλεγγύη έχουν όλα θέσει σημαντικά ερωτήματα σχετικά με τον ρόλο, τα όρια και τη μελλοντική κατεύθυνση της ΕΕ. Δεν υπάρχουν απλές απαντήσεις σε αυτές τις προκλήσεις, καθώς εμπλέκονται διαφορετικά εθνικά συμφέροντα, κοινωνικές ανάγκες, πολιτικές απόψεις και ηθικές ευθύνες. Ταυτόχρονα, καταδεικνύουν γιατί η ενεργός συμμετοχή των πολιτών, ο δημοκρατικός διάλογος και η κριτική σκέψη είναι απαραίτητα στοιχεία για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η ΕΕ ανταποκρίνεται στις κρίσεις, προστατεύει τις αξίες της και προσαρμόζεται σε έναν κόσμο που αλλάζει.

1. Ευρωσκεπτικισμός: το Brexit και η διάβρωση της εμπιστοσύνης

Τι είναι ο ευρωσκεπτικισμός;

Ο όρος ευρωσκεπτικισμός αναφέρεται σε μια γενική δυσπιστία απέναντι στην ΕΕ ως πολιτικό εγχείρημα.

Η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ το 2016 (Brexit) αποτέλεσε το αποκορύφωμα του ευρωσκεπτικισμού και της παραπληροφόρησης και πυροδότησε μια ευρύτερη συζήτηση σχετικά με την ΕΕ και τον ρόλο της, μειώνοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τα πολιτικά θεσμικά όργανα.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών συνδέεται με:

- Τις αυξανόμενες ανισότητες στις οικονομικές ευκαιρίες.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Την αποδυνάμωση της κοινωνικής ασφάλειας.
- Ασαφή ρύθμιση σε θέματα μετανάστευσης.

Πολλοί πολίτες επικρίνουν τα πολιτικά όργανα για την έλλειψη σωστής διακυβέρνησης και για το ότι δεν προσφέρουν λύσεις στα καθημερινά προβλήματα των ανθρώπων, καθώς αυτοί επηρεάστηκαν από την επιβράδυνση της οικονομίας και την αύξηση του πληθωρισμού. Ορισμένα κόμματα του πολιτικού φάσματος σε όλη την Ευρώπη χρησιμοποίησαν την ΕΕ ως παράδειγμα κακής διακυβέρνησης, συχνά για να αποφύγουν τον έλεγχο των εθνικών και εσωτερικών πολιτικών. Συχνά η ΕΕ παρουσιάζεται ως μια απομακρυσμένη πολιτική δομή που δεν λογοδοτεί σε κανέναν και λαμβάνει αποφάσεις για τη ζωή των πολιτών χωρίς εξουσία. Ορισμένα πολιτικά κόμματα και μέσα ενημέρωσης κατηγορούν την ΕΕ για έλλειψη διαφάνειας στη λήψη αποφάσεων και ισχυρίζονται ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν καμία εξουσία.

Αυτό απέχει πολύ από την αλήθεια: η ΕΕ διαθέτει το μοναδικό υπερεθνικό κοινοβούλιο στον κόσμο, όπου οι πολίτες εκλέγουν απευθείας τους εκπροσώπους τους. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ένας κλάδος της ΕΕ που μοιάζει με κυβέρνηση, αποτελείται από αξιωματούχους από όλα τα κράτη μέλη και εγκρίνεται ή απορρίπτεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Επιπλέον, το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ένας διακυβερνητικός θεσμός που αποτελείται από υπουργούς από κάθε κράτος μέλος και λειτουργεί με ομοφωνία. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι χώρες έχουν το ίδιο δικαίωμα να αντιταχθούν στη νομοθεσία. Επίσης, όλες οι χώρες έχουν εκπροσώπους στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη εκπροσωπούνται άμεσα σε δύο από τους τρεις θεσμούς, ενώ οι πολίτες εκπροσωπούνται σε έναν, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και σε δύο ακόμη έμμεσα μέσω των κυβερνήσεών τους.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δεδομένου ότι η ΕΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε παγκόσμια ζητήματα, οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να συμμετέχουν πιο ενεργά και να επικρίνουν το γεγονός ότι δεν έχουν την ευκαιρία να εκλέξουν άμεσα τους εκπροσώπους της ΕΕ.

Ο ευρωσκεπτικισμός δεν ξεκίνησε με το Brexit, αλλά υπήρχε πολύ πριν από αυτό. Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, περισσότερες χώρες εντάχθηκαν στην ΕΕ και υπήρξαν έντονες αντιδράσεις σχετικά με:

- Πολλαπλές κουλτούρες
- Τη μετανάστευση

Η συμμετοχή σε διάλογο και η κριτική διαφορετικών απόψεων αποτελούν μέρος της δημοκρατίας.

Όλοι οι πολίτες της ΕΕ έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν διαφορετικές απόψεις και να ασκούν κριτική, με στόχο την εξεύρεση καλύτερων λύσεων.

Ωστόσο, ο ευρωσκεπτικισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως όπλο και να αξιοποιηθεί για την παραπληροφόρηση. Ο σκεπτικισμός είναι υγιής όταν βασίζεται σε γεγονότα και προάγει τη δημοκρατική πρακτική και τον διάλογο. Η ΕΕ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις ανησυχίες των πολιτών και να τους παρέχει περισσότερες ευκαιρίες συμμετοχής.

2. Η Ευρώπη ως διαχειριστής κρίσεων: δημοσιονομική διχόνοια και οικονομικές πιέσεις

Όταν συμβαίνει μια κρίση, πάντα τίθεται το ερώτημα:

«Πρέπει να εμπλακεί η ΕΕ, όταν συμβαίνει μια κρίση σε μια ευρωπαϊκή χώρα;»

Ας δούμε το παράδειγμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008:

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Το 2008 σηματοδότησε την αρχή μιας δεκαετίας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης που προκλήθηκε από ανεπαρκώς ρυθμισμένα και άπληστα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά συστήματα.
- Η κρίση έπληξε όλες τις συνδεδεμένες αγορές: τις τοπικές, τις εθνικές και τις αγορές της ΕΕ.
- Η κρίση έπληξε τις χώρες της ΕΕ με διαφορετικούς τρόπους, αλλά αποδυνάμωσε την ευρωπαϊκή αγορά.
- Οι βιομηχανικές χώρες, όπως η Κίνα και η Ινδία, ήταν πιο σταθερές από πολλές χώρες της ΕΕ.
- Οι επενδυτές μετέφεραν τα χρήματά τους σε αυτές τις ισχυρότερες οικονομίες.
- Αυτό άφησε την ΕΕ με μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα.
- Μετά την οικονομική κρίση, η ΕΕ δέχτηκε πολλές κριτικές για την πίεση που άσκησε στις πιο αδύναμες οικονομίες να εφαρμόσουν μέτρα λιτότητας που έπληξαν τις πιο ευάλωτες κοινωνικοοικονομικές ομάδες.
- Υπήρξαν συζητήσεις σχετικά με την καλύτερη οικονομική διακυβέρνηση στο μέλλον.
- Οι πολιτικοί της ΕΕ συζήτησαν τρόπους πρόληψης μελλοντικών κρίσεων, όπως η ενίσχυση της οικονομικής ενότητας και η δημιουργία κοινού προϋπολογισμού.
- Η κρίση ανέδειξε την ανάγκη για μια οικονομική στρατηγική, που να αντανακλά τον αρχικό στόχο της ΕΕ ως οικονομικής συμμαχίας.
- Η κρίση έθεσε επίσης σε δοκιμασία την κατευθυντήρια αρχή της αλληλεγγύης της ΕΕ.

Η ΕΕ εισήγαγε το κοινό νόμισμα: το ευρώ

Ένα από τα σημαντικότερα ορόσημα της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης ήταν η εισαγωγή ενός κοινού νομίσματος: του ευρώ. Στόχος του ευρώ ήταν:

- να διευκολύνει το αξιόπιστο εμπόριο μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών μελών
- να δημιουργήσει ένα πιο σταθερό οικονομικό περιβάλλον για επενδύσεις.

Εταίροι του έργου

Αυτό θα ενίσχυε την ελκυστικότητα της ΕΕ για τους ξένους επενδυτές και θα επέτρεπε στην ΕΕ να καταστεί σημαντικός παράγοντας στην παγκόσμια οικονομία.

Τα τέσσερα χρόνια πριν από το 2008, η ΕΕ είχε μόλις ολοκληρώσει τη μεγαλύτερη μέχρι τότε διεύρυνσή της, με την ένταξη 12 χωρών. Η διεύρυνση δημιούργησε νέες εντάσεις εντός της ΕΕ μεταξύ ισχυρών και αδύναμων οικονομιών.

Μέχρι σήμερα, η ΕΕ δεν διαθέτει επαρκή εξουσία για να επιβάλλει αποτελεσματικά την πολιτική της στα κράτη μέλη όταν αυτό είναι απαραίτητο. Καταφέρνει να ασκεί εξουσία μέσω δευτερευόντων μέσων, όπως άλλα θεσμικά όργανα (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα), όπως συνέβη κατά τη διάρκεια των ετών της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

- Στο παρελθόν, οι προσπάθειες επικεντρώνονταν κυρίως στη δημιουργία ενός κεντρικού συστήματος χρηματοπιστωτικής εποπτείας.
- Παρόλο που αυτές οι εποπτικές αρχές διέθεταν ελάχιστα μέσα για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας της ΕΕ, η προσπάθεια για την εδραίωση της εξουσίας αντιμετώπισε έντονη αντίδραση σε ολόκληρη την ΕΕ.
- Αυτή η ένταση εξακολουθεί να αποτελεί κεντρικό εμπόδιο στην προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης της ΕΕ, για ορισμένους, ή έναν αυταρχικό μηχανισμό, για άλλους.
- Για άλλους, οι κοινωνικοί και πολιτικοί δημοκρατικοί στόχοι της ΕΕ εγκαταλείφθηκαν κατά τη διάρκεια των ετών της χρηματοπιστωτικής κρίσης υπέρ των μέτρων λιτότητας και της συγκέντρωσης κεφαλαίου μέσω μηχανισμών όπως η ΕΚΤ και υπέρ των ανισοτήτων εξουσίας μεταξύ ισχυρών χωρών, όπως η Γερμανία, και λιγότερο ισχυρών, όπως η Ιταλία, η Ιρλανδία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία.

Εταίροι του έργου

universität
wien

3. Η Ευρώπη ως ειρηνευτικό εγχείρημα: Η επιστροφή των ένοπλων συγκρούσεων

Αν και η ΕΕ ως οντότητα δεν έχει εμπλακεί σχεδόν καθόλου στρατιωτικά ή πολιτικά σε καμία σημαντική ένοπλη σύγκρουση από την ίδρυσή της, τα τελευταία χρόνια έχουν επαναφέρει το θέμα του πολέμου στο επίκεντρο της ΕΕ:

- Οι πρόσφατες στρατιωτικές συγκρούσεις εντός της ευρωπαϊκής περιοχής, αλλά και εκτός αυτής, έχουν θέσει την ΕΕ σε κρίσιμη θέση, προκαλώντας την να αναλάβει πιο αποφασιστικό ρόλο στη διαχείριση γεωπολιτικών κρίσεων μεγάλης κλίμακας.
- Αν και η ΕΕ δεν αποτελεί στρατιωτική συμμαχία, αναμένεται να ανταποκρίνεται σε παραβιάσεις της ασφάλειας και να ενεργεί σύμφωνα με τον ρόλο της ως προωθητή της ειρήνης και της σταθερότητας.

Ταυτόχρονα, η ΕΕ συνδέεται με παγκόσμιες δεσμεύσεις: Από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, τα 23 ανήκουν στο ΝΑΤΟ. Η ΕΕ και το ΝΑΤΟ έχουν αναγνωρίσει επίσημα η μία την άλλη ως στρατηγικούς εταίρους με κοινά συμφέροντα και αξίες. Ως αποτέλεσμα, η στενή συνεργασία της ΕΕ με το ΝΑΤΟ επηρεάζει τη στάση της σε συγκρούσεις και τις σχέσεις της με αντίπαλες δυνάμεις.

→ Αυτό έχει γίνει πιο εμφανές σε πρόσφατες συγκρούσεις σε περιοχές σε όλο τον κόσμο, στις οποίες εμπλέκονται η Ουκρανία, η Ρωσία, το Ισραήλ, η Παλαιστίνη, το Ιράν και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Το τρέχον πολιτικό κλίμα, με τις αλλαγές στην εξωτερική πολιτική και τις συμμαχίες των ΗΠΑ έναντι των ευρωπαίων εταίρων τους (όπως η απειλή να πάρουν τη Γροιλανδία από τη Δανία, μεταξύ άλλων), έχει αποσταθεροποιήσει και αναδιαμορφώσει τις διεθνείς σχέσεις.

Εν τω μεταξύ, η αξιοπιστία των παραδοσιακών συμμάχων έχει τεθεί υπό αμφισβήτηση, καθώς οι αυξανόμενες παγκόσμιες εντάσεις και οι τρέχουσες συγκρούσεις έχουν δημιουργήσει αβεβαιότητα μεταξύ των πολιτών της ΕΕ.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Η παρούσα συγκυρία απαιτεί μεγαλύτερη στρατιωτική εμπλοκή ή αποστασιοποίηση από οποιαδήποτε μορφή συμμετοχής που θα μετέτρεπε την ΕΕ από ένα ειρηνευτικό εγχείρημα σε στρατιωτική οντότητα;

Σε αυτό το πλαίσιο, η θεμελιώδης αποστολή της ΕΕ ως ειρηνευτικού εγχειρήματος τίθεται πλέον υπό αμφισβήτηση.

4. Μετανάστευση και πόλεμος

Το ζήτημα της μετανάστευσης στην ΕΕ αποσκοπεί στην εξισορρόπηση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ασφάλειας των συνόρων.

Η περίοδος 2015-2016 χαρακτηρίστηκε από αύξηση των παράνομων διαβάσεων των συνόρων στην ΕΕ, γνωστή ως **ευρωπαϊκή μεταναστευτική κρίση**.

Το θέμα της διαχείρισης της μετανάστευσης και του ελέγχου των συνόρων επηρεάζει την εθνική και την ευρωπαϊκή πολιτική.

Ποια είναι η αιτία της μετανάστευσης;

1. Οι ένοπλες συγκρούσεις.
2. Οικονομικοί περιορισμοί.
3. Περιβαλλοντική κρίση.
4. Αυταρχικά καθεστώτα.

Οι πληγέντες πολίτες προέρχονται κυρίως από τη Νοτιοδυτική Ασία και τη Βόρεια Αφρική (όπως το Αφγανιστάν, το Ιράκ, τη Συρία και περιοχές της Αφρικής). Οι άνθρωποι που εγκαταλείπουν αυτές τις χώρες συχνά αναγκάζονται να ακολουθήσουν επικίνδυνες διαδρομές διαμέσου της Μεσογείου για να φτάσουν στην Ευρώπη.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μεταξύ 2014 και 2018, καταγράφηκαν 1,78 εκατομμύρια αφίξεις στην ΕΕ μέσω της Μεσογείου. Από τον αριθμό αυτό, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε 16.045 άτομα ως νεκρά ή αγνοούμενα.

Για την ασφάλεια των συνόρων, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριακής και Ακτοφυλακής Frontex έχει αναπτύξει ένα σύστημα παρακολούθησης υψηλής τεχνολογίας που χρησιμοποιεί δορυφόρους, drones, φράχτες και πολεμικά πλοία. Ο όρος «Φρούριο Ευρώπη» έχει χρησιμοποιηθεί από μελετητές για να περιγράψει την πολιτική της Ευρώπης για τα εξωτερικά σύνορα.

Το παράδειγμα της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας το 2016:

- Στόχος της ήταν να αποτρέψει την είσοδο μεταναστών από χώρες εκτός ΕΕ.
- Δέχτηκε κριτική για τη μετατόπιση του ελέγχου των συνόρων εκτός των συνόρων της ΕΕ.
- Δέχτηκε κριτική επειδή δεν σεβάστηκε τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σε ολόκληρη την ΕΕ υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με τη διαχείριση της μετανάστευσης:

- Ορισμένα κράτη μέλη υποστηρίζουν τις ανθρωπιστικές αρχές, οι οποίες προστατεύουν τους ανθρώπους και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Άλλα κράτη μέλη υποστηρίζουν αυστηρούς ελέγχους και κλειστά σύνορα.

Τα αντιμεταναστευτικά πολιτικά κόμματα συχνά παρουσιάζουν τη μετανάστευση ως ευρωπαϊκό πρόβλημα, χωρίς να παρουσιάζουν την πλήρη πραγματικότητα ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες επιλέγουν να μεταναστεύσουν σε γειτονικές χώρες. Για παράδειγμα, πάνω από 5 εκατομμύρια Σύροι πρόσφυγες κατέφυγαν στην Ιορδανία, τον Λίβανο και την Τουρκία.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Το ζήτημα της μετανάστευσης συνδέεται με:

- Οι παγκόσμιες οικονομικές συμφέροντες.
- Παγκόσμια γεωπολιτικά συμφέροντα.
- Δομές και μεταβλητότητα των παγκόσμιων ανισοτήτων.

Μια άλλη πρόκληση είναι ότι οι *χώρες στα σύνορα της ΕΕ* έχουν κυρίως την ευθύνη να λαμβάνουν αποφάσεις για τη μετανάστευση. Με τη Σύμβαση του Σένγκεν, η ΕΕ άνοιξε τα εσωτερικά σύνορα. Η ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ σημαίνει ότι εάν οι μετανάστες εισέλθουν στις χώρες στα σύνορα, μπορούν να μεταβούν σε άλλες χώρες της ΕΕ και αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την ευρύτερη μετανάστευση σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η Σύμβαση του Δουβλίνου (1990/1997) ανέθεσε την ευθύνη για τη διαδικασία χορήγησης ασύλου στην πρώτη χώρα εισόδου στην ΕΕ. Αυτό επέβαλε μεγαλύτερη ευθύνη στα κράτη στα σύνορα. Αυτές οι χώρες επιβαρύνονται επίσης με περισσότερα οικονομικά έξοδα (επιχειρήσεις διάσωσης, φιλοξενία μεταναστών, έλεγχοι και άλλα).

Η άνιση κατανομή των μεταναστών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ δοκιμάζει την ενότητα της ΕΕ:

- Η Γερμανία και η Σουηδία έχουν δεχτεί πολλούς πρόσφυγες.
- Οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης έχουν ορίσει έναν συγκεκριμένο αριθμό προσφύγων που επιτρέπεται να εισέλθουν στη χώρα.

Αυτό δημιουργεί σύγκρουση μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των εθνικών κυβερνήσεων: την ισορροπία μεταξύ της εξουσίας της ΕΕ και της κρατικής αυτονομίας.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Ορισμένες χώρες υποστηρίζουν μια κοινή πολιτική για τα σύνορα για λόγους δικαιοσύνης.
- Άλλες απορρίπτουν τις μεταναστευτικές πολιτικές που επιβάλλει η ΕΕ.

Το παράδειγμα του πολέμου στην Ουκρανία:

Στις 24 Φεβρουαρίου 2022 η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες¹, 5.374.780 πρόσφυγες από την Ουκρανία έχουν καταγραφεί στην ΕΕ για προσωρινή προστασία. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσφύγων καταγράφεται στη Γερμανία (1.340.360), την Πολωνία (977.980), την Τσεχική Δημοκρατία (398.370), την Ισπανία (259.050) και τη Ρουμανία (201.860).

Στις 4 Μαρτίου 2022, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θέσπισε προσωρινή προστασία για τα άτομα που φεύγουν από την Ουκρανία. Η ΕΕ έχει λάβει συγκεκριμένα μέτρα για να βοηθήσει τους πρόσφυγες²:

- Προστασία των Ουκρανών στην ΕΕ.
- Ανθρωπιστική βοήθεια.
- Οικονομική στήριξη προς τα κράτη μέλη που φιλοξενούν πρόσφυγες.
- Οι δικαιούχοι της προστασίας της ΕΕ έχουν τα ακόλουθα δικαιώματα:
 - ◆ Δικαίωμα διαμονής
 - ◆ Πρόσβαση στην αγορά εργασίας
 - ◆ Ιατρική περίθαλψη
 - ◆ Κοινωνική πρόνοια

¹ Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. (χ.χ.). *Η κατάσταση στην Ουκρανία*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026, από τη διεύθυνση <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

² Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (χ.χ.). *Πώς βοηθά η ΕΕ τους πρόσφυγες από την Ουκρανία*. Ανακτήθηκε στις 9 Μαρτίου 2026, από <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-solidarity-refugee-from-ukraine/>

Εταίροι του έργου

universität
wien

- ◆ Φροντίδα παιδιών
- ◆ Εκπαίδευση για τα παιδιά

Τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν να παρατείνουν την προσωρινή προστασία για τους Ουκρανούς πρόσφυγες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε ένα πλαίσιο για τη διασφάλιση της επιστροφής και της επανένταξης των προσφύγων στην Ουκρανία, όταν το επιτρέψουν οι συνθήκες.

Συνοπτικά:

Η μία πλευρά δίνει προτεραιότητα στην ασφάλεια και στην ενίσχυση των συνόρων.

Η άλλη πλευρά υποστηρίζει το καθήκον προστασίας των ανθρώπων από τον πόλεμο και τη φτώχεια.

Εταίροι του έργου

universität
wien

5. Κλιματική αλλαγή και πράσινη μετάβαση

Η κλιματική αλλαγή είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα και ταυτόχρονα ένα πρόβλημα κάθε χώρας:

- Η ΕΕ αναγνωρίζει την επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης της υπερθέρμανσης του πλανήτη.
- Η υπερθέρμανση του πλανήτη επηρεάζει έντονα το παγκόσμιο κλίμα και τη βιοποικιλότητα και αποτελεί απειλή για τον άνθρωπο.

Για παράδειγμα, ο γεωργικός τομέας επηρεάζεται από τις μεταβαλλόμενες καιρικές συνθήκες:

- ξηρασίες
- επισιτιστική ανασφάλεια
- πλημμύρες και καύσωνες
- η άνοδος της στάθμης της θάλασσας που προκαλείται από το λιώσιμο των παγετώνων (τεράστιες μάζες πάγου)
- απειλεί τις θέσεις εργασίας εκατομμυρίων εργαζομένων στον αγροτικό τομέα

Η ΕΕ διαθέτει την ευθύνη, τη θέση, τη δύναμη και τους πόρους για να επηρεάσει την κλιματική αλλαγή:

- Η ΕΕ μπορεί να αλλάξει τις παγκόσμιες οικονομικές δομές, οι οποίες είναι επιβλαβείς για το περιβάλλον.
- Η ΕΕ έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου οικονομικού μοντέλου που προστατεύει το περιβάλλον.

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί περιβαλλοντική κρίση και πολιτική και οικονομική πρόκληση για την ΕΕ:

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Από τη μία πλευρά, η ΕΕ έχει θέσει πράσινους στόχους στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας.
- Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ αντιμετωπίζει την έλλειψη πρώτων υλών όπως το λίθιο, ο γραφίτης και το κοβάλτιο σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η πράσινη μετάβαση αποκαλύπτει διχασμό μεταξύ των κρατών μελών:

- Οι διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές δομές οδηγούν σε άνιση πρόοδο και κατανομή του βάρους.
- Αυτές οι ανισορροπίες απειλούν τη συνοχή της ΕΕ.
- Οι Ευρωπαίοι αγρότες αντιμετωπίζουν πιέσεις από τον ανταγωνισμό και τις παγκόσμιες εμπορικές συμφωνίες.
- Πολλοί αγρότες αισθάνονται παραμελημένοι, γεγονός που προκαλεί οργή και αναταραχές στην κοινωνία.
- Η ΕΕ πρέπει να λάβει προσεκτικές αποφάσεις σχετικά με την πράσινη μετάβαση, προκειμένου να προστατεύσει την ενότητα και την αυτονομία.

«Αποκαρβονισμός»: Ο κύριος στόχος για ένα βιώσιμο ενεργειακό μέλλον είναι η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

«Κλιματικά ουδέτερη ήπειρος»: Σήμερα η ΕΕ είναι αποφασισμένη να γίνει η πρώτη «κλιματικά ουδέτερη ήπειρος» έως το 2050.

Για να επιτευχθεί αυτό, η πράσινη μετάβαση σημαίνει την απομάκρυνση από ορισμένες παραδοσιακές πρώτες ύλες και τη χρήση νέων υλικών που συνήθως βρίσκονται σε άλλες αγορές.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Η Ευρώπη επιθυμεί να μειώσει την εξάρτησή της από εξωτερικούς προμηθευτές ενέργειας και να χρησιμοποιήσει αντ' αυτού τις δικές της ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Ταυτόχρονα, οι ευρωπαϊκές επενδύσεις στον τομέα της εξόρυξης και της παραγωγής πρώτων υλών στις χώρες του Νότου συνεχίζονται.
- Για την επίτευξη μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η προσοχή εστιάζεται στις επενδύσεις σε περιοχές πλούσιες σε λίθιο.
- Οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μεγάλης κλίμακας εξόρυξης πρώτων υλών στις χώρες προέλευσης δεν πρέπει να αγνοηθούν.

Το παράδειγμα της εξόρυξης λιθίου:

Στη Λατινική Αμερική, η εξόρυξη λιθίου προκάλεσε *έλλειψη νερού, ρύπανση, ζημιά στα τοπικά οικοσυστήματα και εκτόπιση των τοπικών κοινοτήτων*.

Είναι απαραίτητο η ΕΕ να επικεντρωθεί στην εξεύρεση λύσεων για τις περιβαλλοντικές προκλήσεις και να μην μετατοπίζει ή μεταφέρει τα προβλήματα σε άλλες περιοχές. Είναι επίσης απαραίτητο η ΕΕ να το πράξει με επίκεντρο την κοινωνική δικαιοσύνη, ώστε να μην δημιουργηθεί ένα σύστημα στο οποίο οι πλούσιοι και τα πλούσια κράτη θα μπορούν να συνεχίσουν να μολύνουν τον πλανήτη, ενώ οι λιγότερο ευκατάστατοι και οι γυναίκες θα καταλήγουν να αναλαμβάνουν το έργο του καθαρισμού.

Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά την πράσινη μετάβαση.

Ορισμένες χώρες της ΕΕ ενδέχεται να αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες στη μείωση των παραδοσιακών αλυσίδων εφοδιασμού ενέργειας. Για παράδειγμα, ορισμένες οικονομίες:

- ενδέχεται *να εξαρτώνται περισσότερο από τα ορυκτά καύσιμα* σε σχέση με άλλες.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Πολλές έχουν *λιγότερη πρόσβαση σε σύγχρονη, πιο φιλική προς το κλίμα τεχνολογία.*
- Οι οικογένειες με χαμηλότερα εισοδήματα θα επηρεαστούν περισσότερο από την αύξηση των τιμών της ενέργειας.
- Ορισμένοι οικονομικοί τομείς ενδέχεται να επηρεαστούν περισσότερο από άλλους από μέτρα, όπως οι φόροι άνθρακα.

Υπάρχει δυσaráσκεια από τους πολίτες για τις πολιτικές που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά δεν λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές ανισότητες και τις ανάγκες των πολιτών. Η μετάβαση σε πιο πράσινους στόχους πρέπει να γίνει σταδιακά, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πολιτών κάθε περιοχής.

Τα ακροδεξιά κόμματα επικρίνουν όλες τις αποφάσεις της ΕΕ και πολλά κόμματα απορρίπτουν οποιαδήποτε συζήτηση για τις πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των συζητήσεων για το κλίμα και το περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο, υπάρχουν άνθρωποι που αντιτίθενται στις δράσεις για το κλίμα.

Συνοψίζοντας:

- *Η ΕΕ αντιμετωπίζει πιέσεις να αναλάβει δράση και να αποτρέψει την επιδείνωση της κλιματικής αλλαγής και τις ακόμη σοβαρότερες επιπτώσεις της στους πολίτες της.*
- *Τα μέτρα για το κλίμα επηρεάζονται από πολιτικούς, παγκόσμιους και οικονομικούς λόγους.*
- *Η κλιματική κρίση προσφέρει ευκαιρίες για νέες μορφές συνεργασίας εντός της Ένωσης.*
- *Η επιτυχία της ΕΕ στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής εξαρτάται από την κοινή ανάληψη ευθύνης των κρατών μελών για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.*

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Ακολουθώντας μια κοινή πολιτική πορεία, η ΕΕ μπορεί να αναλάβει ηγετικό ρόλο στις παγκόσμιες προσπάθειες για την προστασία του περιβάλλοντος.

Εταίροι του έργου

universität
wien

6. Ψηφιακό και τεχνολογικό χάσμα

«Ψηφιακό χάσμα»: είναι ένας όρος που περιγράφει την *έλλειψη ίσων ευκαιριών* μεταξύ των πολιτών:

- στην πρόσβαση σε τεχνολογικές συσκευές και στο διαδίκτυο
- Στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων.
- Στη χρήση τεχνολογιών για την επίτευξη στόχων και την εκτέλεση εργασιών.

Ο λόγος για αυτές τις άνισες ευκαιρίες είναι κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες.

Στην ΕΕ, το ψηφιακό χάσμα αποτελεί πρόκληση για την κοινωνική συνοχή και την ισότιμη συμμετοχή στην ψηφιακή κοινωνία.

Η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για τη μείωση του ψηφιακού χάσματος μέσω πολιτικών και χρηματοδότησης, όπως το Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση (DEAP) και το πλαίσιο της Ψηφιακής Δεκαετίας 2030 (EDD2030).

Το ψηφιακό χάσμα διακρίνεται σε τρία βασικά επίπεδα:

1. Πρώτο επίπεδο «*υλική πρόσβαση*»: Υπάρχουν διαθέσιμες συσκευές (φορητοί υπολογιστές, επιτραπέζιοι υπολογιστές, tablet, smartphone και άλλες) και σύνδεση στο διαδίκτυο;
2. Δεύτερο επίπεδο «*πρόσβαση σε δεξιότητες*»: Γνωρίζουν οι άνθρωποι πώς να χρησιμοποιούν τα ψηφιακά εργαλεία;
3. Τρίτο επίπεδο «*πρόσβαση στη χρήση*»: Ποια οφέλη και ευκαιρίες έχουν οι άνθρωποι από τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας;

Υπάρχει ένα ακόμη επίπεδο, η «*ψυχολογική πρόσβαση*»: Ενδιαφέρονται οι άνθρωποι να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Η ψηφιακή ανισότητα υπερβαίνει τη φυσική πρόσβαση, περιλαμβάνει το πόσο συχνά και πόσο καλά χρησιμοποιούν οι άνθρωποι τα ψηφιακά εργαλεία, καθώς και τα οφέλη που αποκομίζουν από αυτά. Η ΕΕ στοχεύει όχι μόνο στην εξασφάλιση της πρόσβασης των ανθρώπων σε συσκευές και στο διαδίκτυο (), αλλά και στη δημιουργία ψηφιακών πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς και με επίκεντρο τον άνθρωπο.

Οι ψηφιακές ανισότητες επηρεάζουν την εκπαίδευση:

- Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, κατέστη σαφές ότι δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι την ίδια ψηφιακή πρόσβαση, όταν μαθητές και εκπαιδευτικοί έπρεπε να βασίζονται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην ηλεκτρονική μάθηση.
- Αν και η ψηφιακή ανισότητα δεν είναι νέο φαινόμενο και υπάρχει σε παγκόσμιο επίπεδο, η πανδημία επιτάχυνε την ψηφιοποίηση και διεύρυνε το χάσμα τόσο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ όσο και εντός αυτών.

Αυτή η πρόκληση έγινε πιο περίπλοκη με την άνοδο της Τεχνητής Νοημοσύνης (AI):

- Καθώς η ΤΝ ενσωματώνεται όλο και περισσότερο στη διδασκαλία και τη μάθηση, γίνεται όλο και πιο σημαντικό να επανεξετάσουμε τι σημαίνει ψηφιακή ανισότητα.
- Ενώ ορισμένοι στην ΕΕ θεωρούν την ΤΝ ως μέσο για τη μείωση του ψηφιακού χάσματος και την προώθηση των ίσων ευκαιριών (Kitsara, 2022), η έρευνα δείχνει ότι οι τρέχουσες χρήσεις της ΤΝ ενδέχεται στην πραγματικότητα να επιδεινώσουν τις υπάρχουσες ανισότητες.
- Η ΤΝ ενσωματώνεται πλέον σε σχεδόν όλους τους τομείς της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, δημιουργώντας τόσο ευκαιρίες όσο και κινδύνους για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες.
- Αυτοί οι κίνδυνοι απαιτούν μια πιο προσεκτική εξέταση της ψηφιακής ανισότητας μέσα από το πρίσμα ενός αναδυόμενου «χάσματος της ΤΝ» (Kitsara, 2022).

Εταίροι του έργου

universität
wien

Χωρίς μια σαφή και προσανατολισμένη στη δικαιοσύνη στρατηγική, η άνιση πρόσβαση σε εργαλεία και συστήματα τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσε να επιδεινώσει τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανισότητες.

Είναι ουσιαστικής σημασίας ο ψηφιακός μετασχηματισμός της ΕΕ να παραμείνει χωρίς αποκλεισμούς και δίκαιος, με βάση τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και της δημοκρατικής συμμετοχής.

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δημοκρατία, συμμετοχή και κράτος δικαίου

Για να αντιμετωπίσει τις πολύπλοκες προκλήσεις, η ΕΕ *πρέπει να θέσει τους πολίτες στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού εγχειρήματος.*

Ένα σημαντικό ζήτημα είναι ότι πολλοί πολίτες αισθάνονται ότι δεν συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Μια λύση θα μπορούσε να είναι η ΕΕ να δώσει περισσότερες ευκαιρίες στους πολίτες να συμμετέχουν όχι μόνο κατά τη διάρκεια των εκλογών, αλλά και μέσω της συνεχούς συμμετοχής. Η πραγματική δημοκρατική αλλαγή σημαίνει μακροπρόθεσμη ενεργό συμμετοχή των πολιτών.

Για παράδειγμα, οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν σε: ανοιχτό διάλογο, πολιτική εκπαίδευση, διαδικασίες χωρίς αποκλεισμούς που επιτρέπουν στους πολίτες από όλες τις περιφέρειες και τις κοινωνικές ομάδες να μοιράζονται τις απόψεις τους.

Ταυτόχρονα, *το κράτος δικαίου πρέπει να αποτελεί το θεμέλιο μιας δίκαιης και δημοκρατικής Ένωσης.*

Οι πολίτες πρέπει να κατανοήσουν ότι ο νόμος ισχύει σε όλες τις περιστάσεις και είναι δίκαιος για όλους τους πολίτες. Ο νόμος πρέπει να προστατεύει κάθε πολίτη και τα δικαιώματά του.

Για να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς, η ΕΕ πρέπει να προστατεύει:

- την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος
- Την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και της επικοινωνίας
- Τις δημοκρατικές αξίες από αυταρχικές απειλές

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μια ισχυρότερη ΕΕ σημαίνει επίσης την ανάπτυξη νέων μορφών συμμετοχής στη δημοκρατία:

- δημόσια φόρουμ, ψηφιακές πλατφόρμες για υποβολή αιτημάτων και διαβουλεύσεις, προγράμματα για τη νεολαία όπως το Erasmus+, καθώς και στήριξη πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πολιτών

Αυτοί οι μηχανισμοί πρέπει να αποτελούν μέρος της διαδικασίας χάραξης πολιτικής της ΕΕ.

Εν κατακλείδι, η ΕΕ θα είναι τόσο ισχυρή όσο και οι δημοκρατικές της αξίες.

Η αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων απαιτεί κάτι περισσότερο από ενότητα· απαιτεί μια Ευρώπη όπου οι πολίτες είναι συνδημιουργοί του μέλλοντος, προστατεύονται από το κράτος δικαίου και ακούγονται σε όλη τους την ποικιλομορφία.

Εταίροι του έργου

universität
wien

5. Δράσεις και συμμετοχή των νέων

Καθώς η κοινωνία χαρακτηρίζεται σήμερα από νέες γεωπολιτικές εντάσεις και οικονομική αστάθεια, είναι ζωτικής σημασίας για τους Ευρωπαίους πολίτες να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη δημοκρατία και την πολιτική σταθερότητα.

Η ευρωπαϊκή νεολαία μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο, προσφέροντας φρέσκες και δημιουργικές ιδέες για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, οι συγκρούσεις, η μετανάστευση, η ψυχική υγεία και οι κοινωνικές ανισότητες:

- Αν και ορισμένοι μελετητές υποστηρίζουν ότι η θεώρηση των νέων ως λύσης σε κάθε παγκόσμιο πρόβλημα είναι υπερβολικά απλοϊκή, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να θεωρούνται παθητικοί πολίτες.
- Η συμμετοχή των νέων μπορεί να επιφέρει σημαντικές κοινωνικές αλλαγές.
- Οι νέοι τείνουν να είναι πιο ανοιχτοί στην καινοτομία.
- Μέσω των πρωτοβουλιών, οι νέοι μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τον ρόλο τους στη διαμόρφωση του μέλλοντος της ΕΕ.
- Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι μαθητές και οι φοιτητές μπορούν να έχουν γενικό χαρακτήρα και στόχο: για παράδειγμα, κινήματα για την ενημέρωση και την κινητοποίηση των πολιτών ή εκστρατείες για να παρακινήσουν τους ανθρώπους να αναλάβουν δράση για ένα συγκεκριμένο ζήτημα.
- Οι φοιτητές μπορούν να οργανώνουν φόρουμ συζήτησης, παιχνίδια πολιτικής προσομοίωσης ή συζητήσεις και εκστρατείες κατά της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων.
- Τέτοιες προσπάθειες μπορούν να συμβάλουν στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης στους θεσμούς, στο κράτος δικαίου και στις δημοκρατικές αξίες.

Ένα παράδειγμα σχετικά με την κλιματική αλλαγή:

Εταίροι του έργου

- Οι μαθητές μπορούν να οργανώσουν σχολικά δίκτυα για την παροχή πληροφοριών και την υποστήριξη στόχων για δίκαιες πράσινες πολιτικές.
- Μπορούν να οργανώσουν ομάδες μαθητών που θα συμβάλλουν στη μείωση των αποβλήτων.
- Μπορούν να υποστηρίξουν πρακτικές ανακύκλωσης.
- Μπορούν να προωθήσουν τη βιώσιμη προμήθεια τροφίμων.

Μία από τις σοβαρότερες παγκόσμιες προκλήσεις σήμερα είναι η κρίση της κοινωνικής πρόνοιας και της ευημερίας.

Η άνοδος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, σε συνδυασμό με τις κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές πιέσεις, έχει επηρεάσει αρνητικά την ψυχική υγεία των ανθρώπων. Τα ποσοστά των προβλημάτων ψυχικής υγείας μεταξύ των νέων είναι ανησυχητικά.

Οι σχολικές πρωτοβουλίες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, δημιουργώντας δίκτυα ψυχικής υγείας και ομάδες υποστήριξης.

Ψηφιακές πλατφόρμες που συμβάλλουν στη μείωση του στίγματος των προβλημάτων ψυχικής υγείας και στην καλλιέργεια ενός αισθήματος αλληλεγγύης για την ευημερία μεταξύ των μαθητών.

Οι μαθητές μπορούν να οργανώνουν σεμινάρια στο σχολείο ή στο διαδίκτυο για να συζητήσουν τη μετανάστευση και να προωθήσουν τον διαπολιτισμικό διάλογο — ένα βασικό στοιχείο της πολυπολιτισμικής και πολυγλωσσικής ταυτότητας της ΕΕ.

Τα σχολεία αποτελούν χώρους συνεργασίας με τις τοπικές αρχές μέσω της διοργάνωσης μικρής κλίμακας δημόσιων έργων που παρέχουν στους μαθητές τη δυνατότητα να αναλάβουν δράση για την επίλυση των προκλήσεων της κοινότητας.

Επιπλέον, μπορούν να συνεργαστούν με **ΜΚΟ** για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις βαθιές αιτίες της μετανάστευσης, όπως η κλιματική αλλαγή, οι ένοπλες συγκρούσεις και η φτώχεια.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Τέλος, οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν πρωτοβουλίες όπως μαθήματα πολλαπλών γλωσσών για μετανάστες και πρόσφυγες ή να οργανώσουν τη συλλογή βασικών ειδών για άτομα που έχουν ανάγκη.

Για την ΕΕ, είναι ουσιαστικής σημασίας η οικοδόμηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς με ισχυρότερη συνεργασία μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών —ιδίως των νέων.

Δουλεύοντας μαζί, οι ομάδες νέων, οι ΜΚΟ, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και άλλοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενισχύσουν τις αξίες της ΕΕ και να βοηθήσουν στη δημιουργία μιας πιο δημοκρατικής και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας για όλους.

Οι νέοι σήμερα αντιμετωπίζουν έναν πολύπλοκο κόσμο με προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η ψηφιακή ανισότητα και οι ένοπλες συγκρούσεις. Η λύση σε αυτά τα ζητήματα πρέπει να είναι συλλογική και να καθοδηγείται από τη νεολαία, τους μελλοντικούς πολίτες της ΕΕ.

Για να επιτευχθεί αυτό, οι νέοι Ευρωπαίοι χρειάζονται χώρους για να δράσουν από κοινού, να μοιραστούν εμπειρίες και να αναπτύξουν λύσεις. Τα συνεργατικά δίκτυα νεολαίας ενθαρρύνουν τους νέους να μετατραπούν από παθητικούς σε ενεργούς πολίτες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του μέλλοντος της ΕΕ.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Γλωσσάριο

Η συμμετοχή των πολιτών είναι πολύ σημαντική για τις δημοκρατικές κοινωνίες. Οι πολίτες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στα δημόσια πράγματα. Περιλαμβάνει δράσεις όπως η συμμετοχή στην κοινότητα, ο ακτιβισμός και οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες. Η εκπαίδευση διαδραματίζει βασικό ρόλο στο να διδάσκει στους νέους πολίτες πώς να αναλαμβάνουν δράση.

Η κλιματική κρίση είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα, που ξεπερνά τα εθνικά σύνορα. Απαιτεί συντονισμένη δράση από διεθνείς οργανισμούς όπως η ΕΕ και τις εθνικές κυβερνήσεις για την εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον κανόνων και δράσεων.

Η δημοκρατική ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα των δημοκρατικών θεσμών και κοινωνιών να προσαρμόζονται σε προκλήσεις, όπως η παραπληροφόρηση ή οι κρίσεις, διατηρώντας παράλληλα τις δημοκρατικές αξίες.

Οι διακυβερνητικές οργανώσεις είναι επίσημες δομές όπου πολλές διαφορετικές χώρες συνεργάζονται σε συγκεκριμένα ζητήματα. Παραδείγματα περιλαμβάνουν το ΝΑΤΟ, τον ΟΗΕ και τον ΟΟΣΑ. Βοηθούν τις χώρες να συνεργάζονται και να αντιμετωπίζουν παγκόσμια προβλήματα.

Η πολιτική πόλωση συμβαίνει όταν η παραπληροφόρηση προκαλεί διαφωνίες και συγκρούσεις στην πολιτική και απειλεί τον δημοκρατικό διάλογο. Η εκπαίδευση και η συμμετοχή των πολιτών είναι σημαντικές για την καταπολέμηση αυτής της απειλής.

Η συμμετοχή των νέων είναι η ενεργός συμμετοχή των νέων στην κοινωνική ζωή. Είναι σημαντική για τη δημιουργία πολιτών που είναι έτοιμοι να οικοδομήσουν και να προστατεύσουν τις δημοκρατικές αξίες. Οι μαθητές μπορούν να μάθουν να συμμετέχουν

Εταίροι του έργου

universität
wien

στην κοινωνική ζωή μέσω σχολικών πρωτοβουλιών, κοινοτικών έργων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητες της ενότητας

Δραστηριότητα 1

Τίτλος δραστηριότητας: «EU Newsroom Challenge»	
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα μάθουν και θα κατανοήσουν τις προκλήσεις της ΕΕ μέσα από το πρίσμα της δημοσιογραφίας.
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Συμμετοχή των νέων στην ΕΕ
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	• Τι είναι η ΕΕ • Προετοιμασία των μαθητών για τις προκλήσεις της ΕΕ: διαβάστε και ενημερωθείτε για τις προκλήσεις της ΕΕ.
Διάρκεια	40 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Όλη η τάξη και ομάδες.
Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	αποσπάσματα ειδήσεων από εφημερίδες
Προσβασιμότητα & ένταξη	Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν τον τρόπο παρουσίασης των ειδήσεων, είτε προφορικά είτε γραπτά.

Εταίροι του έργου

Περιγραφή

Βήμα 1. Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές «ομάδες ειδήσεων». Κάθε ομάδα εκπροσωπεί ένα ευρωπαϊκό μέσο ενημέρωσης. Για παράδειγμα:

«Η κλιματική αλλαγή και η ρύπανση απειλούν τους πόρους της Ευρώπης, προειδοποιεί η ΕΕ»

<https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/climate-change-pollution-threaten-europes-resources-eu-warns-2025-09-29/>

«Αγνοείται ο κίνδυνος της «διαρροής εγκεφάλων» στη διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ;» <https://www.euronews.com/my-europe/2025/10/31/is-the-risk-of-brain-drain-overlooked-in-the-eus-enlargement-process>

«Τι είναι το Σύμφωνο της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το οποίο θα τεθεί σε τελική ψηφοφορία στις Βρυξέλλες;»

https://www.lemonde.fr/en/les-decodeurs/article/2024/04/10/what-s-the-eu-pact-on-migration-and-asylum-up-for-a-final-vote-in-brussels_6668011_8.html

«Η τριπλή πρόκληση της ΕΕ: Κλίμα, Σύγκρουση, Δημοκρατία»

<https://carnegieendowment.org/research/2024/11/the-eus-triple-nexus-challenge-climate-conflict-democracy>

«Ακτιβιστές μηνύουν την ΕΕ για τους «εξαιρετικά ανεπαρκείς» κλιματικούς στόχους για το 2030»

<https://www.theguardian.com/environment/article/2024/aug/27/campaigner-s-sue-eu-over-grossly-inadequate-2030-climate-targets>

Βήμα 2. Κάθε ομάδα είναι υπεύθυνη να παρουσιάσει μια είδηση τελευταίας στιγμής που σχετίζεται με μια πρόκληση της ΕΕ. Κάθε ομάδα δημιουργεί ένα σύντομο δελτίο ειδήσεων (1–2 λεπτά) ή ένα άρθρο πρώτης σελίδας που εξηγεί τι συμβαίνει, γιατί έχει σημασία και τι κάνουν οι άνθρωποι ή οι κυβερνήσεις για αυτό.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μπορούν να αναλάβουν τον ρόλο δημοσιογράφων, εμπειρογνομόνων ή πολιτών που δίνουν συνέντευξη.

Βήμα 3. Μετά τις παρουσιάσεις ακολουθούν συζητήσεις στην τάξη σχετικά με:

Ποιες είναι οι προκλήσεις της ΕΕ που παρουσιάζονται στις ειδήσεις;

Πώς διαμορφώνουν τα μέσα ενημέρωσης την αντίληψή μας για τα ζητήματα της ΕΕ;

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση	Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιολογήσουν και να δώσουν ανατροφοδότηση σχετικά με τη συμμετοχή των μαθητών στην προετοιμασία και την παρουσίαση των επιχειρημάτων.
Μαθητής Αυτοαξιολόγηση	Οι μαθητές θα αναστοχαστούν σχετικά με τις απόψεις και τα επιχειρήματά τους.
Σχόλια από τους συμμαθητές	Οι μαθητές θα δώσουν ανατροφοδότηση στα επιχειρήματα μέσω της συζήτησης στο τέλος και των ερωτήσεων.

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση

Αποδεικτικά στοιχεία προς συλλογή	Φωτογραφίες από τις παρουσιάσεις των μαθητών.
Διάδοση	Είναι πιθανό αυτές οι φωτογραφίες να δημοσιευτούν στον ιστότοπο του σχολείου ή στο ενημερωτικό δελτίο. Εάν εμφανίζονται τα πρόσωπα των παιδιών, απαιτείται η συγκατάθεση των γονέων.

Σκέψεις του εκπαιδευτικού

Εταίροι του έργου

Τι λειτούργησε καλά και γιατί;

Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά;

Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;)

Ένταξη και ευεξία: ποιοι (δεν) συμμετείχαν;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 2

Τίτλος δραστηριότητας: Συζήτηση σχετικά με τις τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ	
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα συμμετάσχουν σε μια συζήτηση σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ.
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Συμμετοχή των νέων στην ΕΕ
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προαπαιτούμενες γνώσεις	- Τι είναι η ΕΕ - Προετοιμασία των μαθητών σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ: ανάγνωση και ενημέρωση σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ.
Διάρκεια	Σύνολο: 40 λεπτά: - Η δραστηριότητα απαιτεί 20 λεπτά προετοιμασίας, κατά τα οποία οι μαθητές διαβάζουν το υλικό και προετοιμάζουν τα επιχειρήματα που θα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ. - Η συζήτηση διαρκεί 10 λεπτά. - Τέλος, η συζήτηση στην τάξη διαρκεί 10 λεπτά, κατά τα οποία η τάξη αποφασίζει ποια ομάδα είχε τα ισχυρότερα επιχειρήματα.
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Όλη η τάξη και ομάδες.

Εταίροι του έργου

Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	Κάρτες οδηγιών για τη συζήτηση Ενημερωτικά δελτία σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ.
Προσβασιμότητα & ένταξη	Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, θα λάβουν ένα ενημερωτικό δελτίο και κάθε ομάδα θα πρέπει να αντιπαρατεθεί με μια άλλη ομάδα σχετικά με το ποια είναι η πιο επείγουσα πρόκληση που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ. Για να κατανοήσουν το υλικό που τους παρέχεται, μπορούν να το διαβάσουν, να κρατήσουν σημειώσεις και να δημιουργήσουν μια παρουσίαση. Για την παρουσίασή τους μπορούν να εκφραστούν προφορικά, γραπτά και μπορούν να χρησιμοποιήσουν οπτικό υλικό.
Περιγραφή	
Οι μαθητές χωρίζονται σε έως 6 ομάδες, όσες και οι προκλήσεις που παρουσιάζονται σε αυτό το εγχειρίδιο. Οι ομάδες πρέπει να αποτελούνται από 4-5 μαθητές. Δύο ομάδες θα συμμετάσχουν στη συζήτηση και οι άλλες ομάδες θα αποτελέσουν το ακροατήριο, το οποίο θα ψηφίσει στο τέλος ποια ομάδα έχει τα καλύτερα επιχειρήματα. Βήμα 1. Κάθε ομάδα θα αναλάβει να παρουσιάσει μία πρόκληση. Κάθε ομάδα διαβάζει το ενημερωτικό δελτίο που αφορά την ομάδα της. Κατά τη διάρκεια του χρόνου προετοιμασίας, κάθε ομάδα καταγράφει τα επιχειρήματά της σχετικά με το γιατί αυτή η πρόκληση είναι η πιο επείγουσα στην ΕΕ. Οι ομάδες έχουν 20 λεπτά για να διαβάσουν το υλικό και να προετοιμάσουν τα επιχειρήματά τους. Βήμα 2. Οι δύο πρώτες ομάδες θα σηκωθούν όρθιες και θα προσπαθήσουν να πείσουν το ακροατήριο ότι η πρόκληση που παρουσιάζουν είναι η πιο σημαντική. Κάθε ομάδα έχει 2 λεπτά για την παρουσίασή της.	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Βήμα 3. Αφού κάθε ομάδα παρουσιάσει τις απόψεις και τα επιχειρήματά της, της δίνονται 2 επιπλέον λεπτά για να απαντήσει συγκεκριμένα στα επιχειρήματα της άλλης ομάδας.

Βήμα 4. Οι μαθητές του ακροατηρίου μπορούν να ψηφίσουν ποια ομάδα είχε τα πιο πειστικά επιχειρήματα. Αυτό μπορεί να γίνει είτε γραπτώς είτε ανοιχτά, με ανάταση των χεριών.

Βήμα 5. Η τάξη θα συζητήσει τις προκλήσεις της ΕΕ που παρουσιάστηκαν.

Βήμα 6. Τώρα είναι η σειρά των επόμενων δύο ομάδων.

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση	Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιολογήσουν και να δώσουν ανατροφοδότηση σχετικά με τη συμμετοχή των μαθητών στην προετοιμασία και την παρουσίαση των επιχειρημάτων.
Μαθητική Αυτοαξιολόγηση	Οι μαθητές θα αναστοχαστούν σχετικά με τις απόψεις και τα επιχειρήματά τους.
Σχόλια από τους συμμαθητές	Οι μαθητές θα παρέχουν ανατροφοδότηση στα επιχειρήματα μέσω της συζήτησης και της ψηφοφορίας.

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση

Αποδεικτικά στοιχεία προς συλλογή	Φωτογραφίες των σημειώσεων των μαθητών για την παρουσίαση της συζήτησης και της ίδιας της διαδικασίας της συζήτησης.
Διάδοση	Είναι πιθανό αυτές οι φωτογραφίες να δημοσιευτούν στον ιστότοπο του σχολείου ή στο ενημερωτικό δελτίο. Εάν εμφανίζονται τα πρόσωπα των παιδιών, απαιτείται η συγκατάθεση των γονέων.

Σκέψεις του εκπαιδευτικού

Εταίροι του έργου

universität
wien

Τι λειτούργησε καλά και γιατί;

Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά;

Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;)

Ένταξη και ευεξία: ποιοι (δεν) συμμετείχαν;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 3

Τίτλος δραστηριότητας: Παιχνίδι ρόλων σχετικά με την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΕΕ	
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα συλλέξουν ιδέες για την ενεργό συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΕΕ.
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Συνεργασία και ενεργός συμμετοχή
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	- Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ - Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τις μορφές ενεργού συμμετοχής
Διάρκεια	30 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες των 4-5 ατόμων.
Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	Ορισμένα σχετικά αντικείμενα (τραπέζια, καρέκλες, πιάτα κ.λπ.) θα μπορούσαν να διευκολύνουν τη δημιουργία του σκηνικού για το θεατρικό έργο στην τάξη
Προσβασιμότητα & Ένταξη	Το παιχνίδι ρόλων επιτρέπει πολλαπλούς τρόπους παρουσίασης, όπως προφορική έκφραση και σωματική κίνηση.
Περιγραφή	

Εταίροι του έργου

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα είναι υπεύθυνη για μια πρόκληση της ΕΕ. Κάθε ομάδα πρέπει να παρουσιάσει μέσω ενός παιχνιδιού ρόλων έναν τρόπο ενεργού εμπλοκής και συμμετοχής των νέων απέναντι σε μια πρόκληση της ΕΕ:

Βήμα 1. Οι μαθητές κάνουν brainstorming για το πώς οι νέοι θα μπορούσαν να εμπλακούν ενεργά για την αντιμετώπιση μιας πρόκλησης της ΕΕ (π.χ. μετανάστευση).

Βήμα 2. Οι μαθητές επιλέγουν την ιδέα συμμετοχής που τους αρέσει περισσότερο (π.χ. οι μαθητές μπορούν να οργανώσουν σεμινάρια στο σχολείο ή στο διαδίκτυο για να συζητήσουν τη μετανάστευση και να προωθήσουν τον διαπολιτισμικό διάλογο)

Βήμα 3. Οι μαθητές προετοιμάζουν ένα παιχνίδι ρόλων για να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους την ιδέα τους για την κοινωνική συμμετοχή (π.χ. μαθητές από την ίδια τάξη έχουν διαφορετικές χώρες καταγωγής και αποφασίζουν να οργανώσουν ένα εργαστήριο με θέμα «η χώρα καταγωγής μου» και να παρουσιάσουν τη χώρα καταγωγής τους, τις γλώσσες που μιλούν, τα εθνικά φαγητά και άλλα).

Βήμα 4. Αφού όλες οι ομάδες παρουσιάσουν το σύντομο θεατρικό τους, ακολουθεί συζήτηση στην τάξη σχετικά με τις ευκαιρίες κοινωνικής συμμετοχής για τους νέους.

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί θα κρατήσουν σημειώσεις σχετικά με την ομαδική εργασία, τη συμμετοχή στο brainstorming, τις ιδέες για την κοινωνική συμμετοχή και το θεατρικό παιχνίδι.

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση

Διάδοση

Είναι πιθανό αυτές οι φωτογραφίες να δημοσιευτούν στον ιστότοπο του σχολείου ή στο ενημερωτικό δελτίο. Εάν εμφανίζονται τα πρόσωπα των παιδιών, απαιτείται η συγκατάθεση των γονέων. Εάν αυτό ενδιαφέρει τους μαθητές, μπορούν να το παρουσιάσουν σε μαθητές άλλων τάξεων ή ακόμη και να οργανώσουν μια εκδήλωση ανοιχτή στους γονείς.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ανασκόπηση του εκπαιδευτικού

Τι λειτούργησε καλά και γιατί;

Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά;

Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;)

Ένταξη και ευεξία: ποιοι (δεν) προσεγγίστηκαν;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 4

Τίτλος δραστηριότητας: Μελέτη περίπτωσης σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ!	
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν πολλές περιπτώσεις προκλήσεων της ΕΕ.
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Κράτος δικαίου, προστασία του πλανήτη
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν ήδη μάθει τους όρους «ευρωπαϊκή διεύρυνση» και «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση»
Διάρκεια	30 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Οι μαθητές μπορούν να εργαστούν ανεξάρτητα ή σε ομάδες Ακολουθεί συζήτηση με όλη την τάξη
Περιβάλλον	Οι μαθητές εργάζονται ανεξάρτητα και στη συνέχεια με όλη την τάξη
Υλικά και πόροι	Έντυπα κείμενα με μελέτες περιπτώσεων και ερωτήσεις για ατομική αναστοχασμό πριν από τη συζήτηση με όλη την τάξη
Προσβασιμότητα και ένταξη	Η αναπαράσταση προέρχεται από πολλαπλά μέσα, όπως κείμενα, βίντεο, εικόνες.
Περιγραφή	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Αφού οι μαθητές ενημερωθούν για μια πρόκληση της ΕΕ, θα έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν σε ομάδες μελέτες περιπτώσεων για να κατανοήσουν την πρόκληση της ΕΕ.

Ο εκπαιδευτικός θα γράψει στον πίνακα τρεις ερωτήσεις και κάθε ομάδα ή άτομο θα πρέπει να τις απαντήσει αφού επεξεργαστεί το υλικό.

Για παράδειγμα, εάν ο εκπαιδευτικός συζητήσει με την τάξη για την κλιματική αλλαγή και την πράσινη μετάβαση, τότε τα παιδιά μπορούν να παρακολουθήσουν βίντεο και να διαβάσουν κείμενα σχετικά με διάφορες περιπτώσεις κλιματικής αλλαγής.

Τα παιδιά μπορούν να εργαστούν είτε σε μικρές ομάδες είτε ατομικά, διαβάζοντας τα παραδείγματα και τις περιπτώσεις σχετικά με την κλιματική αλλαγή.

Στη συνέχεια, οι μαθητές θα πρέπει να απαντήσουν στις ερωτήσεις. Τέλος, το θέμα και οι ερωτήσεις θα συζητηθούν μαζί με την τάξη.

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση

Οι δάσκαλοι θα παρακολουθούν τις απαντήσεις των μαθητών και θα δίνουν ανατροφοδότηση διορθώνοντας τις παρανοήσεις ή βελτιώνοντας τις απαντήσεις τους. Στην τελική ομαδική συζήτηση, ο δάσκαλος θα αξιολογήσει τη συμμετοχή των μαθητών και το επίπεδο κατανόησης της μελέτης περίπτωσης και της πρόκλησης της ΕΕ γενικά.

Μαθητική Αυτοαξιολόγηση

Καθώς οι μαθητές εργάζονται ανεξάρτητα ή σε ομάδες, έχουν την ευκαιρία να αναστοχαστούν σχετικά με την κατανόησή τους του υλικού και της πρόκλησης της ΕΕ που μελετούν.

Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές

Η ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές μπορεί να δοθεί καθώς οι μαθητές συνομιλούν στην τάξη και ανταλλάσσουν ιδέες.

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση

Εταίροι του έργου

universität
wien

Αναστοχασμός του εκπαιδευτικού

Τι λειτούργησε καλά και γιατί;

Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά;

Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;)

Ένταξη και ευεξία: ποιοι (δεν) προσεγγίστηκαν;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 5

Τίτλος δραστηριότητας: Ομαδική παρουσίαση «Νέοι αλλά δυνατοί»	
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα υποστηρίξουν τη σκοπιμότητα της ενεργού συμμετοχής τους σε θέματα που σχετίζονται με την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΕΕ στην περιοχή τους.
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Σημασία της συμμετοχής στα κοινά
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Οι μαθητές θα έχουν κάποια προηγούμενη γνώση και εμπειρία σχετικά με τα ζητήματα που αντιμετωπίζει η τοπική τους κοινότητα.
Διάρκεια	30 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομαδική εργασία και στη συνέχεια προσέγγιση ολόκληρης της τάξης
Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	Κείμενο, εικόνες, διαδίκτυο
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	Πιθανή συμμετοχή στα επόμενα βήματα.

Εταίροι του έργου

Προσβασιμότητα και ένταξη	Υπάρχουν πολλαπλοί τρόποι συλλογής του υλικού και έκφρασης που επιτρέπουν την ένταξη και την προσβασιμότητα.
Περιγραφή	
Βήμα 1. Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες των 4-5 παιδιών. Βήμα 2. Κάθε ομάδα εντοπίζει ένα πρόβλημα που σχετίζεται με την ΕΕ στην περιοχή της. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό για την τάξη, τότε ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα 5 περιφερειακές προκλήσεις, που σχετίζονται με τις προκλήσεις της ΕΕ, και κάθε ομάδα επιλέγει να εργαστεί πάνω σε ένα πρόβλημα. Βήμα 3. Κάθε ομάδα βρίσκει έναν τρόπο για την συμμετοχή των πολιτών. Οι μαθητές πρέπει να προτείνουν ρεαλιστικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν οι νέοι ως πολίτες της ΕΕ για να αντιμετωπίσουν την περιφερειακή πρόκληση. Βήμα 4. Κάθε ομάδα θα κάνει μια παρουσίαση στην τάξη σχετικά με τη λύση που προτείνει. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να υποστηρίξει τις ομάδες καθώς εργάζονται, ερευνούν και προετοιμάζονται για τις παρουσιάσεις τους. (προαιρετικό) Βήμα 5. Η τάξη μπορεί να ψηφίσει την καλύτερη ιδέα και να την εφαρμόσει στην τοπική κοινότητα.	
Αξιολόγηση	
Διαμορφωτική αξιολόγηση	Ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί τους μαθητές καθώς εργάζονται σε ομάδες και παρέχει ανατροφοδότηση σχετικά με τις παρουσιάσεις των ομάδων.
Μαθητική Αυτοαξιολόγηση	Οι μαθητές δημιουργούν τις δικές τους παρουσιάσεις σε ομάδες και αναστοχάζονται τη διαδικασία της μάθησης και της κατανόησης.
Σχόλια από τους συμμαθητές	Άλλοι μαθητές παρέχουν ανατροφοδότηση και θέτουν ερωτήσεις στην ομάδα που παρουσιάζει.

Εταίροι του έργου

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	Οι ομαδικές παρουσιάσεις
Διάδοση	Εάν οι μαθητές συμφωνήσουν, οι παρουσιάσεις μπορούν να αναρτηθούν στον ιστότοπο του σχολείου.
Επόμενα βήματα	Η τάξη μπορεί να ψηφίσει την καλύτερη ιδέα και να την εφαρμόσει στην τοπική κοινότητα. Υπάρχει ακόμη και η δυνατότητα συνεργασίας με μια ΜΚΟ.
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
Τι λειτούργησε καλά και γιατί; Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά; Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;) Ένταξη και ευημερία: ποιοι (δεν) προσεγγίστηκαν; Συνεργασίες και κοινότητα: προστιθέμενη αξία;	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 6

Τίτλος δραστηριότητας: Ομαδική παρουσίαση «Εφευρίσκοντας το μέλλον – Εργαστήριο Καινοτομίας της ΕΕ»	
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα σχεδιάσουν καινοτόμες λύσεις για προβλήματα σε επίπεδο ΕΕ χρησιμοποιώντας τη φαντασία και την ομαδική εργασία.
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Σημασία της συμμετοχής στα κοινά
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Οι μαθητές θα έχουν κάποια προηγούμενη γνώση και εμπειρία σχετικά με τα ζητήματα που αντιμετωπίζει η τοπική τους κοινότητα.
Διάρκεια	45 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομαδική εργασία και στη συνέχεια προσέγγιση ολόκληρης της τάξης
Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	Κείμενο, εικόνες, διαδίκτυο, υλικά για αφίσσα
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	Πιθανή συμμετοχή στα επόμενα βήματα.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Προσβασιμότητα και ένταξη	Υπάρχουν πολλαπλοί τρόποι συλλογής του υλικού και έκφρασης που επιτρέπουν την ένταξη και την προσβασιμότητα.
Περιγραφή	
Μέρος 1. Οι μαθητές εργάζονται σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει μία πρόκληση της ΕΕ. Μέρος 2. Οι μαθητές επινοούν μια νέα τεχνολογία, πρωτοβουλία ή πολιτική που θα μπορούσε να βοηθήσει στην επίλυση του προβλήματος. Για παράδειγμα: επιχορηγήσεις για ηλιακές στέγες σε όλα τα σχολεία της ΕΕ, εφαρμογή EU SkillShare που συνδέει τους άνεργους νέους με ευκαιρίες κατάρτισης και εργασίας σε όλη την Ευρώπη. Μέρος 3. Κάθε ομάδα δημιουργεί μια μίνι-αφίσα και προετοιμάζει μια παρουσίαση 2 λεπτών για την τάξη, σαν να την παρουσιάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (Προαιρετικό) Μέρος 4. Η τάξη ψηφίζει για την «πιο καινοτόμο», «πιο ρεαλιστική» ή «πιο ευρωπαϊκή» ιδέα.	
Αξιολόγηση	
Διαμορφωτική αξιολόγηση	Ο εκπαιδευτικός παρακολουθεί τους μαθητές καθώς εργάζονται σε ομάδες και δίνει ανατροφοδότηση για τις παρουσιάσεις των ομάδων.
Μαθητική Αυτοαξιολόγηση	Οι μαθητές δημιουργούν τις δικές τους παρουσιάσεις σε ομάδες και αναστοχάζονται τη διαδικασία της μάθησης και της κατανόησης.
Σχόλια από τους συμμαθητές	Άλλοι μαθητές παρέχουν ανατροφοδότηση και θέτουν ερωτήσεις στην ομάδα που παρουσιάζει.

Εταίροι του έργου

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	Οι ομαδικές παρουσιάσεις
Διάδοση	Εάν οι μαθητές συμφωνούν, οι παρουσιάσεις μπορούν να αναρτηθούν στον ιστότοπο του σχολείου.
Επόμενα βήματα	Η τάξη ψηφίζει για την «πιο καινοτόμο», την «πιο ρεαλιστική» ή την «πιο ευρωπαϊκή» ιδέα.
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
Τι λειτούργησε καλά και γιατί; Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά; Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;) Ένταξη και ευημερία: ποιοι (δεν) προσεγγίστηκαν; Συνεργασίες και κοινότητα: προστιθέμενη αξία;	

Εταίροι του έργου

Σχέδια μαθήματος

Σχέδιο μαθήματος 1

Τίτλος μαθήματος: Οι προκλήσεις της ΕΕ και η παραγωγή ταινιών	
Λογιστική	Ομάδα: Ανώτερο δημοτικό/Κάτω γυμνάσιο Ημερομηνία & Διάρκεια (συνολικά): 3 διδακτικές ώρες
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα διαβάσουν και θα παρουσιάσουν τις προκλήσεις της ΕΕ Οι μαθητές θα δημιουργήσουν ένα σύντομο βίντεο
Κριτήρια επιτυχίας	1. Οι μαθητές αντιλαμβάνονται τις τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ 2. Οι μαθητές δημιουργούν το υλικό για ένα σύντομο βίντεο 3. Οι μαθητές δημιουργούν το σύντομο βίντεο
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	Εγχειρίδιο μαθητή, φυλλάδιο, χρώματα, μολύβια, φιγούρες και κουτάκια Playmobil, βάσεις για τα Playmobil, χαρτόνια για το φόντο, tablet και η εφαρμογή: Stop Motion Studio
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	Ομάδες (5-6 άτομα)
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή 1η διδακτική ώρα - 40 λεπτά	Προπαραγωγή (40 λεπτά) Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 5-6 παιδιών. Ανάλυση περιγραφής δραστηριότητας: Βήμα 1. Κάθε ομάδα είναι υπεύθυνη να παρουσιάσει μία πρόκληση της ΕΕ (που παρέχεται σε αυτό το εγχειρίδιο στην ενότητα: Τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ) Βήμα 2. Κάθε ομάδα ξεκινά με καταιγισμό ιδεών (10 λεπτά): Κάθε ομάδα συζητά ιδέες για το πώς θα παρουσιάσει την πρόκληση της ΕΕ με τη μορφή ταινίας stop motion.

	Βήμα 3. Οι ομάδες επιλέγουν τις φιγούρες και το σκηνικό (10 λεπτά): Επιλέγουν τους χαρακτήρες (φιγούρες Lego) και κατασκευάζουν το σκηνικό και τα βοηθήματα από τα υλικά που τους έχουν δοθεί. Βήμα 4. Δημιουργία σεναρίου (20 λεπτά): Κάθε ομάδα σχεδιάζει απλά storyboards με απλές φιγούρες και γράφει σύντομες περιγραφές
2. Εφαρμογή 2η διδακτική ώρα - 45 λεπτά	Παραγωγή (45 λεπτά) Στόχος: Γυρίστε τις ξεχωριστές σκηνές της ταινίας stop motion ακολουθώντας το storyboard. Ανάλυση περιγραφής δραστηριότητας: Βήμα 1. Ανάθεση ρόλων (σκηνοθέτης, ηθοποιοί, εικονολήπτης). Βήμα 2. Στήσιμο των σκηνών με βάση το storyboard. Βήμα 3. Χρησιμοποιήστε ταμπλέτες και το Stop Motion Studio για να τραβήξετε μια φωτογραφία από κάθε σκηνή της ταινίας. Υλικά: Φυλλάδια, χρώματα, μολύβια, φιγούρες και τουβλάκια Playmobil, βάσεις για τις φιγούρες Playmobil, φώτα.
3. Εφαρμογή 3η διδακτική ώρα - 15 λεπτά	Μεταπαραγωγή (15 λεπτά) Στόχος: Μοντάζ των ξεχωριστών σκηνών. Ανάλυση περιγραφής δραστηριότητας:

Εταίροι του έργου

universität
wien

	Βήμα 1. Τοποθετήστε τις σκηνές στη σωστή σειρά. Βήμα 2. Επιλέξτε τη μουσική και τους ήχους και προσθέστε τους στα σωστά σημεία. Υλικά: Εφαρμογή για λήψη μουσικής: https://www.fesliyanstudios.com/royalty-free-music/download/tranquility/331
4. Ώρα για ταινία! 3η διδακτική ώρα - 15 λεπτά	Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει το βίντεο stop motion της. Ακολουθεί συζήτηση στην τάξη σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ που παρουσιάστηκαν.
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση 3η διδακτική ώρα - 10 λεπτά	Οι μαθητές θα δώσουν την άποψή τους για την ταινία stop motion που παρακολούθησαν και για τις προκλήσεις της ΕΕ που παρουσιάστηκαν σε αυτήν.
Αξιολόγηση	
Η ομαδική παρουσίαση δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς, στους συμμαθητές και στους ίδιους τους μαθητές να παρουσιάσουν τις ιδέες τους	
Διαφοροποίηση & Ένταξη	Η δραστηριότητα περιλαμβάνει μια ποικιλία δεξιοτήτων, ώστε οι μαθητές να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά ανάλογα με τις ικανότητες, τα ταλέντα και τις προτιμήσεις τους, γεγονός που εξασφαλίζει τη διαφοροποίηση και την ένταξη
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικά)	Οι μαθητές μπορούν να ολοκληρώσουν το υλικό της προπαραγωγής και της παραγωγής ως εργασία για το σπίτι, αν χρειαστούν επιπλέον χρόνο.

Εταίροι του έργου

Σημειώσεις /
Συμβουλές /
Αναστοχασμός

Τι πέτυχε;
Τι πρέπει να προσαρμοστεί την επόμενη φορά;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 2

Τίτλος μαθήματος: Σαφής, προσανατολισμένος στη δράση τίτλος (π.χ. «Σχεδιάστε ένα τοπικό σχέδιο δράσης για την ΕΕ»)	
Λογιστική	Θέμα/Τάξη/Ομάδα: 10-12 ετών Ημερομηνία & Διάρκεια (συνολικά): 3 διδακτικές ώρες Δάσκαλος:
Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές θα: • παρουσιάσουν πρόσφατα παραδείγματα ευρύτερων προκλήσεων της ΕΕ. • γνωρίσουν τις ευρύτερες τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ. • διατυπώσουν επιχειρήματα για τους λόγους για τους οποίους πρέπει να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της ΕΕ. • δημιουργήσουν σχέδια δράσης για τους νέους, ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της ΕΕ.
Κριτήρια επιτυχίας	• Παρουσίαση των επίκαιρων ειδήσεων • Συζήτηση σχετικά με τις προκλήσεις της ΕΕ • Προετοιμασία και παρουσίαση ενός σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΕΕ.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	Νέα από τοπικές ηλεκτρονικές εφημερίδες, προκλήσεις της ΕΕ από το Εγχειρίδιο των Μαθητών
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	Συζήτηση, συζήτηση με όλη την τάξη, εργασία σε ομάδες (4–5).
Περιγραφή	

Εταίροι του έργου

universität
wien

**1. Εισαγωγή -
1η διδακτική ώρα
40 λεπτά**

Η διδασκαλία των προκλήσεων της ΕΕ ξεκινά με την πρώτη διδακτική ώρα, κατά την οποία οι μαθητές θα εισαχθούν στις τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ με τη δραστηριότητα: «EU Newsroom Challenge»

Οι μαθητές χωρίζονται σε πέντε ομάδες και κάθε ομάδα λαμβάνει από τον καθηγητή ένα άρθρο από (έντυπες/ηλεκτρονικές) εφημερίδες.

«Η κλιματική αλλαγή και η ρύπανση απειλούν τους πόρους της Ευρώπης, προειδοποιεί η ΕΕ»

<https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/climate-change-pollution-threaten-europes-resources-eu-warns-2025-09-29/>

«Αγνοείται ο κίνδυνος της «διαρροής εγκεφάλων» στη διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ;»

<https://www.euronews.com/my-europe/2025/10/31/is-the-risk-of-brain-drain-overlooked-in-the-eu-enlargement-process>

«Τι είναι το Σύμφωνο της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το οποίο θα τεθεί σε τελική ψηφοφορία στις Βρυξέλλες;»

https://www.lemonde.fr/en/les-decodeurs/article/2024/04/10/what-s-the-eu-pact-on-migration-and-asylum-up-for-a-final-vote-in-brussels_6668011_8.html

«Η τριπλή πρόκληση της ΕΕ: Κλίμα, Σύγκρουση, Δημοκρατία»

<https://carnegieendowment.org/research/2024/11/the-eu-triple-nexus-challenge-climate-conflict-democracy>

Εταίροι του έργου

	«Ακτιβιστές μηνύουν την ΕΕ για τους «εξαιρετικά ανεπαρκείς» κλιματικούς στόχους για το 2030» https://www.theguardian.com/environment/article/2024/aug/27/campaigners-sue-eu-over-grossly-inadequate-2030-climate-targets Κάθε ομάδα έχει 10 λεπτά για να προετοιμάσει την παρουσίαση της έκτακτης είδησης μέσα σε 2 λεπτά. Στην παρουσίαση, οι μαθητές πρέπει να αναφέρουν • τι συμβαίνει • γιατί έχει σημασία • τι κάνουν οι άνθρωποι ή οι κυβερνήσεις για αυτό. Μπορούν να υποδυθούν ρόλους δημοσιογράφων, εμπειρογνομόνων ή πολιτών που δίνουν συνέντευξη. Μετά την παρουσίαση και των πέντε ομάδων, ο εκπαιδευτικός καταγράφει στον πίνακα τα ευρύτερα θέματα των προκλήσεων της ΕΕ που παρουσίασαν οι μαθητές.
2. Παρουσίαση 2η διδακτική ώρα 45 λεπτά	Στη δεύτερη διδακτική ώρα οι μαθητές θα μάθουν για τις ευρύτερες προκλήσεις της ΕΕ με τη δραστηριότητα «Συζήτηση για τις τρέχουσες προκλήσεις της ΕΕ» Οι μαθητές χωρίζονται σε 4 ή 6 ομάδες, όσες είναι και οι προκλήσεις που παρουσιάζονται σε αυτό το εγχειρίδιο. Οι ομάδες πρέπει να αποτελούνται από 4-5 μαθητές. Βήμα 1. Κάθε ομάδα θα είναι υπεύθυνη να παρουσιάσει μία πρόκληση. Κάθε ομάδα διαβάζει το ενημερωτικό δελτίο που αφορά την ομάδα της. Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, κάθε ομάδα καταγράφει τα επιχειρήματα για τα οποία η συγκεκριμένη πρόκληση είναι η πιο επείγουσα στην ΕΕ. Οι

Εταίροι του έργου

	ομάδες έχουν 20 λεπτά για να διαβάσουν το υλικό και να προετοιμάσουν τα επιχειρήματά τους. Βήμα 2. Οι δύο πρώτες ομάδες θα σηκωθούν και θα προσπαθήσουν να πείσουν το ακροατήριο ότι η πρόκληση που παρουσιάζουν είναι η πιο σημαντική. Κάθε ομάδα έχει 2 λεπτά για την παρουσίασή της. Βήμα 3. Αφού κάθε ομάδα παρουσιάσει τις απόψεις και τα επιχειρήματά της, της δίνονται 2 επιπλέον λεπτά για να απαντήσει συγκεκριμένα στα επιχειρήματα της άλλης ομάδας. Βήμα 4. Οι μαθητές του ακροατηρίου μπορούν να ψηφίσουν ποια ομάδα είχε τα πιο πειστικά επιχειρήματα. Αυτό μπορεί να γίνει είτε γραπτώς είτε ανοιχτά, με ανάταση των χεριών. Βήμα 5. Στη συνέχεια, είναι η σειρά των επόμενων 2 ομάδων. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται και το κοινό ψηφίζει ποια ομάδα έχει την πιο σημαντική πρόκληση για την ΕΕ. Ο εκπαιδευτικός καταγράφει στον πίνακα τις προκλήσεις της ΕΕ που παρουσιάστηκαν.
3. Εφαρμογή/Πρακτική 3η διδακτική ώρα 30 λεπτά	Σε αυτή τη διδακτική ώρα οι μαθητές θα αναπτύξουν και θα προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ΕΕ με τη δραστηριότητα: «Νέοι αλλά ισχυροί» Βήμα 1. Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες των 4-5 παιδιών. Βήμα 2. Κάθε ομάδα εντοπίζει ένα πρόβλημα που σχετίζεται με την ΕΕ στο σχολείο ή την περιοχή της. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό για την τάξη, τότε ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα 5 περιφερειακές προκλήσεις, που σχετίζονται με τις προκλήσεις της ΕΕ, και κάθε ομάδα επιλέγει να εργαστεί πάνω σε ένα πρόβλημα. Βήμα 3. Κάθε ομάδα βρίσκει έναν τρόπο για την συμμετοχή των πολιτών. Οι μαθητές πρέπει να προτείνουν ρεαλιστικές

Εταίροι του έργου

universität
wien

	δράσεις που μπορούν να αναλάβουν οι νέοι ως πολίτες της ΕΕ για να αντιμετωπίσουν την περιφερειακή πρόκληση. Βήμα 4. Κάθε ομάδα θα κάνει μια παρουσίαση στην τάξη σχετικά με τη λύση που προτείνει. (προαιρετικό) Βήμα 5. Η τάξη μπορεί να ψηφίσει την καλύτερη ιδέα και να την εφαρμόσει στο σχολείο ή στην τοπική κοινότητα.
4. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση 3η διδακτική ώρα 15 λεπτά	Ο εκπαιδευτικός θα δημιουργήσει μαζί με τους μαθητές έναν τελικό χάρτη στον πίνακα, ξεκινώντας με μια επισκόπηση των περιπτώσιολογικών μελετών των προβλημάτων που παρουσίασαν οι μαθητές στο πρώτο σχέδιο διδασκαλίας και των ευρύτερων προκλήσεων της ΕΕ στις οποίες αντιστοιχούν οι περιπτώσιολογικές μελέτες, τις οποίες παρουσίασαν οι μαθητές στο δεύτερο σχέδιο διδασκαλίας, και, τέλος, των ιδεών για την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στην εξεύρεση λύσεων σε τοπικές προκλήσεις, που παρουσιάστηκαν στο τρίτο σχέδιο διδασκαλίας.
Αξιολόγηση	
Η αξιολόγηση των μαθητών θα βασίζεται στο τελικό προϊόν που θα παρουσιάσει κάθε ομάδα και στην ενεργό συμμετοχή τους στη διαδικασία και στις ομαδικές συζητήσεις.	
Διαφοροποίηση & Ένταξη	Οι δραστηριότητες παρέχουν ευκαιρίες για διάφορους τρόπους συμμετοχής, προετοιμασίας και παρουσίασης, γραπτά ή προφορικά, με τη μορφή συζητήσεων, παρουσιάσεων, εργασίας σε ομάδες και άλλων.
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικά)	Οι μαθητές μπορούν να ολοκληρώσουν το υλικό για τις δραστηριότητες ως εργασία για το σπίτι, εάν χρειάζονται επιπλέον χρόνο.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σημειώσεις /
Συμβουλές /
Αναστοχασμός

Τι πέτυχε;
Τι πρέπει να προσαρμοστεί την επόμενη φορά;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ανατροφοδότηση για την ενότητα

Η ανατροφοδότηση μπορεί να συλλεχθεί από τους μαθητές με διάφορους τρόπους, π.χ. με τη μορφή ερωτηματολογίων εξόδου.

Παρακαλώ, δώστε τη γνώμη σας σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η μάθησή σας σε αυτό το μάθημα.

1. Ποιο ήταν το πιο χρήσιμο στοιχείο της μαθησιακής σας εμπειρίας;

2. Ποιο ήταν το πιο δύσκολο στοιχείο αυτού του μαθήματος;

3. Ποιο στοιχείο θα διατηρούσατε σε αυτό το μάθημα;

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Οποιαδήποτε άλλη παρατήρηση:

Εταίροι του έργου

universität
wien

Βιβλιογραφία

Bickerton, C. J., Hodson, D., & Puetter, U. (2015). *The new intergovernmentalism: States and supranational actors in the post-Maastricht era*. Oxford University Press.

Council of Europe. (2023). Youth policy and participation in Europe: Empowering the next generation. Council of Europe Publishing.

European Commission. (2018). Engaging, connecting and empowering young people: A new EU Youth Strategy 2019–2027. Publications Office of the European Union.

European Commission. (2024). Youth action for sustainability and European values. <https://youth.europa.eu>

Build-Up. (2023). *Switching to LED lighting is one of the most cost-effective ways to reduce energy consumption* (news brief). BUILD UP — The European portal for energy efficiency in buildings. <https://build-up.ec.europa.eu/en/news-and-events/news/switching-led-lighting-one-most-cost-effective-way-reduce-energy-consumption>.

Consilium. (2023). *Fit for 55*. Council of the European Union. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fit-for-55/>.

European Commission. (2019/2023). *The European Green Deal* (and related communications). European Commission. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

European Commission — Joint Research Centre (JRC) / E3P. (n.d.; 2021). *Residential lighting — energy efficiency product information and Ecodesign impact accounting*. JRC / E3P webpages and Ecodesign Impact Accounting report (2021). https://energy.ec.europa.eu/news/2021-ecodesign-impact-accounting-report-2022-12-20_en

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.

Vega-Tinoco, A., et al. (2022). *Civic participation as a promoter of well-being* [article]. *International Journal / PMC*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9186013/>

Εταίροι του έργου

universität
wien

European Commission — Enlargement. (2025). *Enlargement policy*.
https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy_en

McCormick, J. (2020). *Understanding the European Union: a concise introduction*. Bloomsbury Publishing.

Favell, A. (2019). *Eurostars and Eurocities: Free movement and mobility in an integrating Europe* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.

Berridge, G. R. (2015). *Diplomacy: Theory and practice* (5th ed.). Palgrave Macmillan.

Baldwin, R., & Wyplosz, C. (2022). *The economics of European integration* (7th ed.). McGraw-Hill Education.

Cummings, M. C. (2003). Cultural diplomacy and the United States government: A survey. *Center for Arts and Culture*.

Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy: Soft power in international relations*. Palgrave Macmillan.

Grabbe, H. (2014). *The EU's transformative power: Europeanization through conditionality in Central and Eastern Europe*. Palgrave Macmillan.

Pelkmans, J. (2016). *European integration: Methods and economic analysis* (4th ed.). Pearson.

Recchi, E. (2015). *Mobile Europe: The theory and practice of free movement in the EU*. Palgrave Macmillan.

Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs.

Delanty, G., & Rumford, C. (2005). *Rethinking Europe: Social theory and the implications of Europeanization*. Routledge.

Jenkins, R. (2014). *Social identity*. Routledge.

Pagden, A. (Ed.). (2002). *The idea of Europe: From antiquity to the European Union* (Vol. 13). Cambridge University Press.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Dinan, D. (2020). *Origins and evolution of the European Union* (4th ed.). Oxford University Press.

European Commission. (2020). *The EU in brief*. Publications Office of the European Union. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-brief_en

Israel, J. I. (2019). *The Enlightenment that failed: Ideas, revolution, and democratic defeat, 1748–1830*. Oxford University Press.

Wallace, H., Pollack, M. A., & Young, A. R. (2021). *Policy-making in the European Union* (8th ed.). Oxford University Press.

Bruter, M. (2005). *Citizens of Europe? The emergence of a mass European identity*. Palgrave Macmillan.

Delanty, G. (2019). *The European heritage: A critical re-interpretation*. Routledge.

European Commission. (2020). *EU citizenship*. Publications Office of the European Union. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/eu-citizenship_en

European Commission. (2023). *Erasmus+ programme guide*. Publications Office of the European Union. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu>

European Union. (2023). *United in diversity*. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/united-diversity_en

Habermas, J. (2012). *The crisis of the European Union: A response*. Polity Press.

Risse, T. (2010). *A community of Europeans? Transnational identities and public spheres*. Cornell University Press.

Lähdesmäki, T. (2012). Rhetoric of unity and cultural diversity in the making of European identity. *Journal of Multicultural Discourses*, 7(3), 1–17. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10286632.2011.561335>

Εταίροι του έργου

universität
wien

Verhaegen, S. (2018). The relationship between national and European identity and trust in EU institutions. *European Union Politics*, 19(4), 1–18.
https://www.gu.se/sites/default/files/2020-03/soetkin_verhaegen_wp.pdf

Sarikakis, K. and Kolokytha, O. (2019). EU Democratic Deficits. In *The Handbook of European Communication History* (eds K. Arnold, P. Preston and S. Kinnebrock).
<https://doi.org/10.1002/9781119161783.ch17>

Εταίροι του έργου

universität
wien

